

اشتهاد

اسکی

نومرو: ۱۳۲

اداره خانه

ایستانبول • جفال اوغلنده
اجتهاد نوی

« Idjtihad » Constantinople

اوه بشی سنه تأسیس

حریت فکریه و انسانلغه خادم

مدیر مرخصی : پیامی صفای

اجتهاد

۲۸ تشرین ثانی ۱۹۱۸

آبونه

سنه لک : ۲۵۰ غروش

آلتی آیلقی : ۱۳۰ »

تلفون : ایستانبول ۸۶۵

نسخه من • غروش در

اعلان حرب ايتديلر ، اولنرك يرنده ، كيم ، باشقه طرزده
حرکت ايدە بيليردى ؟ اساساً تاريخ ، دها صوكره ،
بو محاربه نك بر قاج آلمان وحشيسى طرفندن سلطانلرك
بايراغنى حامل اولان كوچوك سفينه لره راكباً ، بلكده
اوزمان هنوز متردد بولونان انورك بيله خبرى اولمقسىز ،
ناصل آچيلمىش و حربى نا قابل تعمير بر حاله كوتورمك
ايچون هيچ بر مقدمه يه لزوم كورمكسىز روس
ساحلارينه ناصل آتش ايدلمىش اولديغى سويله مكده
كچيكمه يه جكدر .

« كوكده امضالانان مقاوله لر موجبجه استانبولدن
ماعداء ، تورك وطنندن ، مهد ظهورى ، طربزون
وخربوط كې صرف تورك مراكزى اولان پارچه لرى
قوباروب ده روسلره ويرمك ، بو كون بوتون ملتير
ايچون تطبيقى لزومندن بحث ايديلن ملت پرنسپلرينه
قارشى نه فجميع بر تجاوز تشكيل ايله جكدى . توركلرك
بهتان وافترايه بوقدر معروض اولان توركلرك دشمنلر
اولمادىغى و بزه قارشى ، كندى قلملرينه رغماً حرب
ايتدكلرى سويله يورم ، بوندن ماعدا دييورم كه بوتون
مدت حياتمه ديدم كه توركلر ، شرقك اك ناموسكار ،
اك سالم عنصرى بالخاصه اك صبور و اك متحمل اولاتى
تشكيل ايدرلر . او قدر كه اورتودوقسلردن ده يك چوق
فضله .. بو ادعا واقف كنه و حقيقت اولميا نلرى ، بر تعمير
ايله نا محرملى يرندن صبحر اته جوق بر ادعا ماهيتنده
اولا بيلير . فقط بونكه پرار .. وايشته ، اك زياده معند
اولانلره قارشى بيله بو حرب اثنا سنده دخى بكا حق
ويرن بيكلرجه نشايلر : جنراللر مختلف رتبه دن ضابطلر
و عسكرلر كه ، اوراده كى زواللى دوستلرم حقتنه بيكلرجه
افسانه لر و خرافه لره مشبوع اولاق و بى تهلكى
بر خيالپرور عدايده رك فرانسه دن حركت ايتديلر .
اورادن ؛ (چناق قلعه دن) ، بكا ، صرف وجدانلرى
قصاصتندن مايم اوله رق متحد ايازديلر و ديديلر كه :
« اوخ » بونلرى بو نجيب و قهرمان آدملىرى سز نه قدر

بو بر فدان .. بوكا سز آغلايك ، بافك دوناجق .
بو بر ملك .. بونى سز دورمايك قالين و صيحا ق .

بر اسكى اورتويه كوز ياشلرله بر ييلدز
بيقار ، صارار كچي ايتمه دن هان ساريكز .

بجى صائم

بيوك دوست ، پهر لوتى

بزم ايچون نه دييور ؟

توركيانى سونمز بر عشق ايله سوهن و يورولماز بر
غيرتله مدافعه ايدن بو بويوك فرانسز دوستى ، بو عالى جناب
اديب توركيانى بو و حيم و بجرانلى دقيقه لرندە خاطر لاقمدن
كرى قلاماش و (نه قودويارى) غزته سنك ۱ تشرى نانى
۱۹۱۸ تاريخلى نسخهنده توركلرى مدافعه ايچون
غایت بليغ بر مقاله يازمشدر . بو بويوك فرانسز دوستك
حقير ستانه مدافعه لرى (اجتهاد) ك خاطر منت و شكراننده
ايكى رسمى درج ايتمشدر . بو دفعه ده مذكور مقاله يى
قولاكسيوننده بولونديرمايى و جيه دن صايارق قارئلرينك
انظارينه عرض و تقديم ايدىيور :

« مقصدم بوكون ، ساده جه ، توركلرك هيچ بر زمان
دشمنمز اولماش اولدقلى حقيقتى بر دفعه دها
سويله مكدر . بو حقيقتى كه ، بالخاصه ايچمزدن جريان
احوال حقتنه اخذ معلومات ايله مك زحمته قاتلانانلر
ايچون يك اساسلى و يك اهميتلدر .

توركلر ، بزم دشمنلر يزدكديلر ؛ روسلرك دشمنى ؛
اوخ ، ايشته بوكا قطعى و قاطع صورتنده ؛ اوت ! ديدم .
توركلر روسلرك دشمنيدرلر و دشمنيدرلر و ناصل
اولماسونلر كه بو روسلر توركلرى محواتمك خصوصنده كى
معندانه امل و نيتلرى ارتقى كيزله مك زحمتى زائد
ورييور و اولنرى بى آمان و متمادى تهديدلرى آلتنده
اذييورلردى . توركلر ، توركلر بزه دكل ، روسلره

ای طانیورمشسکنز ، بو آدماری که اسرایه مجروحلره
قارشی اوقدر مشفقدرلر واونلری برقرارداشه باقیورلر مش
کبی تداوی ایدرلر . بزه اعتماد ایدیکز ؛ وطنه دونجه
سزک حسیات واعتقادانکزه بزه کومه لرله زمکیلرینی
علاوه وضع ایده جکز ! ، هیچ بری امضادن محروم
اولمایان ، او مرتبه صمیمانه واورتبه مؤثر اولان بو
مکاتب واوراقی ؛ هپسینی نشر ایله مک ایسترم . فقط
بونلر بر جلد تشکیل ایدرلر !

مکتب طبیه نك صوك بش سنه سنی کنديسیله دائما دوست فکر ، حسن امتزاج آرقاداشی اولارق کچیردیکم علی
بك ، دائما بانا (به ترمه سبورغ) دارالفنوننده کچیردیکم حیات دن بحث ایدرکن مطلقا ایکی آرقاداش اسمنی بویوک
ودرین بر حسرت و اشتیاق ایله بحث ایدردی : علی مردان طوبجی باشف ، واحمد ، بویکی کنج قفقاسیالی تورک
بنم دماغده يك مانوس بیر موجود تصویری اولارق یاشاردی .

احمد بکی ، انقلاب عقبنده گوردیم . طانیدم . علی مردان طوبجی باشفی ایسه شیمیدی طانیاق میسر اولدی .
علی مردان بکده ، تماماً بیر عصری واوروپائی بیر شخصیت ممتازه بولدم . او ، بوراده آذربایجان حکومت
جمهوریه سنك وکلاسندن فوق العاده مرخصی اولارق بولونیور . صاحب عمومی نك شکل تقرری نه اولورسه اولسون ،
آذربایجانك متعده و متجانس بیر حکومت جمهوریه اولارق قالا جافی همان همان شهسز اولدیغندن علی مردان بکی
بویوک خدمت لر ایفا سنه نام زد گورورم . علی مردان بك یالکیز ایستانبولده دگل اوروپانك لا علی تعیین هریا تختنده ،
ممتاز و بلکه بیر چون مسلمان سفیره فائق بر بمثل سیاسی اولاجاق مرتبه ده عرفان و تربیه صاحبی در . مسلمان لرك
بویله آدم لری چوق اولسه یدی ایشلر چوق دکی شیردی و چوقدن دکی شمش اولوردی .

ع . ج .

صیرت مجاهد لرجه :

آذربایجان جمهوریت نك فوق العاده سفیر و مرخصی

علی مردان بك طوبجی باشف

اولان بوجاهد لری هیچ بروقت قوتی غایب ایتمه مش ،
وحتی صوك ۲۵ - ۳۰ سنه ظرفنده يك چوق آرمشدر .
سابق چارلق روسیه سنك - بزم مشروطیت مزه يك
بکزه ین وعین سنه لر ظرفنده دوغان - مشروطیتندن
صوکره چوق قوت قازانمشدر . بوملی مجاهدی اداره
ایدهن مجاهدلر ، روسیه مسلمانلرینك مشهور حریت پرور -
لری در . قازان ، قریم ، قافقاسیه وسیبیریدن چیقارلق
یتیشن وچار استبدادینك حبسلرندن ، صوغوق سیبیریا
چوللرینه سورکون ایتمه لرندن ، اعدامندن ، هرتورلو
تهدیدندن ، سیاه چارلغك ، قیزیل تدهیشنندن قورقما یارق
چالیشان بوحریت پرورلر آراسنده ، علی مردان بك اك
ممتازلرندن بری بولنیور .

علی مردان بك ۱۸۶۷ سنه سنده قافقاسیانك تفلیس

(روسیه) ده چارلق استبدادینه قارشی ، ده موقراسی
و سوسیالیزم ایله آل آله ویرهك مجاهده ایدهن قوتلر
آراسنده بالخاصه غیر روس ملتلك ملیت جریانی مهم
بریر اشغال ایدر . چار استبدادندن قورتلق ایچون چالیشان
محکوم ملتلك ملی مجاهده لری بوتون حریت پرورلرجه
تقدیره لایقدر . بوملی مجاهدلر میاننده اوتوز میلیونه
بالغ اولمده اولان روسیه مسلمانلرینك غیرت و همملری
ایریجه شایان ذکر در . روسیه مسلمانلرینك ، روسیه
اداره سنه کچدیکاری زماندنبری دورمامش ، اکسیلمه مش